

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholi-
juomaverosta annetun lain 9 §:n muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annettua lakia muutettavaksi. Pienpanimoiden alkoholijuomaveron alennusta laajennettaisiin siten, että enintään 200 000 litraa olutta kalenterivuodessa tuotaville panimoille myönnettäisiin 30 prosentin veronalennus alkoholijuomaveron perusveron määrästä ja että 20 prosentin veronalennukseen oikeutettujen panimoiden oluen tuotantoraja nostettaisiin nykyisestä miljoonasta

litraa kahteen miljoonaan litraan kalenterivuodessa. Veronalennuksen edellytyksiä täsmennettäisiin samalla eräiltä osin.

Esitys liittyy Euroopan unionissa sovellettaavan alkoholijuomien yhdenmukaistettuun valmisteverotukseen, jonka mukaan jäsenvaltio voi halutessaan myöntää veronalennuksen pienpanimossa tuotetulle oluelle.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan heti, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila

Alkoholin ja alkoholijuomien valmisteverojen rakenteiden yhdenmukaistamisesta annetun neuvoston direktiivin (92/83/ETY) 4 artiklan mukaan Euroopan unionin jäsenvaltiot voivat soveltaa pienten riippumattomien panimoiden valmistamaan olueen alennettuja valmisteveromääriä. Veronalennus voidaan porrastaa panimoiden vuosituotannon mukaan. Veronalennus voi kuitenkin koskea vain sellaisia yrityksiä, jotka tuottavat olutta vuodessa enintään 20 miljoonaa litraa. Lisäksi edellytyksenä on, ettei alennettu vero saa olla enempää kuin 50 prosenttia tavanomaista valmisteveroa pienempi.

Mainitun artiklan mukaan pienellä riippumattomalla panimolla tarkoitetaan oikeudellisesti ja taloudellisesti muista panimoista riippumatonta, fyysisesti erillään muiden panimoiden tiloista toimivaa panimoa, joka ei harjoita lisenssivalmistusta.

Vuoden 1995 alusta voimaan tulleen alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain (1471/1994) 9 §:n mukaan alkoholijuomaveron perusveroa alennetaan 20 prosentilla, jos verovelvollinen esittää selvityksen siitä, että olut on tuotettu sellaisessa oikeudellisesti ja taloudellisesti muista saman toimialan yri-

tyksistä riippumattomassa yrityksessä, jonka vuosituotanto on enintään miljoona litraa. Hyväksyessään hallituksen esityksen eduskunta edellytti hallituksen selvittävän, mitä voidaan pitää pienpanimotoiminnan edistämisen kannalta toiminnan tarkoituksenmukaisena rajana ja veronalennuksen määränä. Osaltaan tähän liittyen pienpanimoiden veronalennusta laajennettiin vuoden 1996 alusta voimaan tulleella alkoholi- ja alkoholijuomaverolain 9 §:n muutoksella siten, että yli miljoona, mutta enintään 5,5 miljoonaa litraa olutta tuottaville yrityksille myönnetään 10 prosentin veronalennus alkoholijuomaveron perusveron määrästä. Enintään miljoona litraa tuottavat panimot saavat edelleen 20 prosentin suuruisen veronalennuksen.

Pienpanimotoiminnan veronalennuksen tavoitteena on ollut edellä mainitun direktiivin mahdollistamalla tavalla lieventää alkoholipitoisuuden perusteella määräytyvän alkoholijuomaverotuksen aiheuttamaa vaikutusta erityisesti sahdin verotuksessa, jossa veron markkamäärä on suuri juoman korkeahkon alkoholipitoisuuden takia. Veronalennuksen avulla on lisäksi pyritty parantamaan pienten panimoiden kilpailukykyä sen vuoksi, että oluen tuottaminen ja jakelukustannukset tulevat pienpanimoissa tuotettua määrää koh-

den suhteellisesti korkeammiksi kuin suurissa panimoissa. Voimassa olevat veronalennukset on pyritty mitoittamaan näiden kustannusten eroa vastaaviksi, jolloin esimerkiksi keskioluen (alkoholipitoisuus on 4,5 tilavuusprosenttia) 10 prosentin suuruinen veronalennus merkitsee arvonlisäveron vaikutus huomioon ottaen pienpanimolle 0,93 markan suuruista etua tuotettua olutlitraa kohden.

Suomessa toimii tällä hetkellä yli 30 sellaista pienpanimoa, joiden tuottaman oluen määrä on alle 200 000 litraa vuodessa. Näitä ovat sahtipanimot ja muut itsenäiset pienet panimot yhtä vajaan miljoona litraa vuodessa tuottavaa panimoa lukuun ottamatta. Mainittujen, alle 200 000 litraa olutta tuottavien panimoiden keskimääräinen vuosituotanto on noin 35 000 litraa. Ne valmistavat sahtia ja muuta olutta yhteensä noin miljoona litraa vuodessa, mikä on noin 0,2 prosenttia oluen vuosittaisesta kokonaistuotannosta Suomessa. Niiden tuottaman oluen keskimääräinen alkoholipitoisuus on 4,5 tilavuusprosenttia. Valtaosa pienpanimotuotteista myydään anniskeluravintoloissa, joiden kokonaismyynnistä niiden osuus on 0,5 prosenttia.

Yli miljoona litraa tuottavia pienpanimoita ei tällä hetkellä ole toiminnassa.

2. Ehdotetut muutokset

Pienten panimoiden taloudellisten toimintaedellytysten parantamiseksi ja työpaikkojen mahdolliseksi lisäämiseksi ehdotetaan, että enintään 200 000 litraa olutta vuodessa tuotaville pienpanimoille myönnettäisiin 30 prosentin suuruinen veronalennus alkoholijuomaveron perusveron määrästä. Veronalennus koskisi lähinnä sahdin ja muiden erikoisolutiden paikallisia valmistajia sekä itsenäisiä ravintolapanimoita. Pienten panimoiden toiminnan tukeminen voisi elvyttää perinteistä, paikallista oluen tuotantoa ja tarjota maataloudelle ja pienyrityksille mahdollisuuden lisätoimeentuloon.

Samalla ehdotetaan tarkoituksenmukaisuussyistä, että 20 prosentin veronalennukseen oikeuttavan pienpanimotoiminnan tuottoraja nostettaisiin nykyisestä yhdestä miljoonasta litrasta kahteen miljoonaan litraan olutta vuodessa. Tuottorajan nostaminen koskisi käytännössä yhtä yritystä, jonka toiminnan kannattavuuden takia oluen tuotanto on pyritty pitämään alle miljoonassa

litrassa suuremman veronalennuksen saamiseksi.

Yli kaksi miljoonaa, mutta enintään 5,5 miljoonaa litraa olutta tuottavien yritysten veronalennus olisi edelleen 10 prosenttia suoritettavan alkoholijuomaveron perusveron määrästä.

Käytännössä esiintyneiden tulkintavaikeuksien vuoksi pienpanimoiden veronalennuksen edellytyksiä ehdotetaan samalla täsmennettäväksi laissa siten, että vuosituotannolla tarkoitettaisiin panimon kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrää. Tuotantomäärää laskettaessa ratkaisevaa olisi vain oluen tuottaminen. Myös sahti luettaisiin alueksi kuten muussakin alkoholijuomaverotuksessa. Muiden alkoholijuomien tai esimerkiksi virvoitusjuomien valmistuksella ei sen sijaan olisi merkitystä arvioitaessa yrityksen oikeutta veronalennukseen.

Oluen tuottamisella tarkoitettaisiin oluen varsinaista valmistamista, jolloin panimossa vähittäismyyntipäällyksiin pulloitettuja, mutta toisen panimon valmistamia oluita ei laskettaisi mukaan veronalennukseen oikeuttavaan oluen tuotantomäärään. Tätä koskeva säännös ehdotetaan selkeyden vuoksi lisättäväksi lakiin.

Edellä sanottu merkitsisi samalla sitä, että pienpanimon tekemä toimeksiantosopimus toisen panimon kanssa oluen pullottamisesta tai muiden juomien kuin oluen valmistuksesta ei muodostaisi sellaista riippuvuussuhdetta, joka estäisi pienpanimon oikeuden veronalennukseen. Sen sijaan muunlainen taloudellinen tai oikeudellinen riippuvuussuhde toisen olutta tuottavan panimon kanssa merkitsisi sitä, ettei panimoa voitaisi pitää sellaisena taloudellisesti ja oikeudellisesti muista saman toimialan yrityksistä riippumattomana pienpanimona, jolla on oikeus veronalennukseen. Panimolla ei olisi oikeutta veronalennukseen esimerkiksi silloin, kun panimoiden kesken on osake- tai muuhun omistukseen, rahoitukseen tai tosiasiassisiin päätöksenteko- tai vastaaviin järjestelyihin perustuvaa taloudellista tai oikeudellista riippuvuutta. Pienenkin panimon olisi tällaisissa tapauksissa suoritettava alkoholijuomaverotäysimääräisenä.

Pienten panimoiden järkevän taloudellisen toiminnan kannalta ehdotetaan kuitenkin, että kahdella tai useammalla esityksessä tarkoitettulla riippumattomalla pienpanimolla olisi oikeus tehdä keskenään yhteistyötä oluen tuotannossa tai muussa siihen liitty-

vässä toiminnassa. Tämä merkitsisi sitä, että pienpanimoilla olisi mahdollisuus oluen valmistuksessa tarvittavien aineiden ja tarvikkeiden, kuten hiivan, humalan ja tiettyjen pakkaustarvikkeiden yhteishankintaan tai mahdollisuus käyttää samoja markkinointi- ja jakelupalveluita siten, että niillä kullakin olisi oikeus oman tuotantomääränsä perusteella määräytyvään veronalennukseen. Yhteistyö olisi mahdollista myös pienpanimoissa tuotetun oluen pullottamisessa vähittäismyyntipäällyksiin. Kilpailullisista syistä pienpanimoiden yhteistyö sallittaisiin kuitenkin vain, jos yhteistyössä toimivien pienpanimoiden yhteenlaskettu tuotanto olisi enintään 5,5 miljoonaa litraa kalenterivuodessa.

Muunlainen oikeudellinen tai taloudellinen riippuvuussuhde pienten panimoiden kesken sen sijaan merkitsisi sitä, ettei panimoita voitaisi pitää laissa tarkoitettuina riippumattomina panimoina.

Euroopan unionin toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevassa pienpanimossa tuotetulle oluelle on myönnettävä syrjimättömyysperiaatteen mukaisesti vastaava veronalennus kuin Suomessa tuotetulle oluelle. Sama koskee unionin ulkopuolelta Suomeen tuotuja pienpanimo-oluita. Veronalennuksen saadakseen maahantuojan on pystyttävä osoittamaan, että olut on tuotettu sellaisessa panimossa, joka Suomen säännösten mukaan on oikeutettu veronalennukseen. Väärinkäytösten estämiseksi veronalennuksen edellytyksiä ehdotetaan täsmennettäväksi laissa siten, että verovelvollisen olisi esitettävä selvitys oluen tuotantotavasta luotettavalla tavalla.

3. Esityksen vaikutukset

Toteutuessaan esitys alentaisi valtion alkoholijuomaveron tuottoa nykyisen verotason

mukaan laskettuna arviolta kahdella miljoonalla markalla vuodessa. Ehdotettujen veronalennusten avulla tasoitettaisiin oluen tuotantotavan pienestä koosta johtuvia yksikkökustannuseroja suuriin panimoihin nähden keskimäärin vajaalla markalla litraa kohden nykyiseen verrattuna. Esityksellä ei arvioida olevan vaikutusta kuluttajahintoihin, joskin sahdin hinta saattaisi hieman laskea. Koska sahdin osuus oluen kokonaiskulutuksesta on vähäinen, esityksellä ei olisi alkoholin kulutusta lisäävää eikä sen vuoksi myöskään alkoholipoliittisesti mainittavaa vaikutusta.

4. Asian valmistelu

Ehdotus on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä yhteistyössä tullihallituksen kanssa.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan heti, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Lakia sovellettaisiin sellaiseen olueen, joka on luovutettu kulutukseen tai vastaanotettu toisesta Euroopan unionin jäsenvaltiosta tai jäsenvaltioiden ulkopuolelta lain voimaantuloapäivänä tai sen jälkeen. Veronalennus voitaisiin siten myöntää sellaiselle oluelle, josta syntyy valtiolle verosaatava lain tultua voimaan. Edellytyksenä olisi kuitenkin, että laissa tarkoitettut pienpanimotoiminnan edellytykset täyttyvät. Veronalennuksen perusteena olevan oluen tuotantomäärä laskettaisiin tällöin panimossa kunkin kalenterivuoden aikana tuotettavan määrän mukaan. Tarvittaessa verotusta oikaistaisiin kalenterivuoden päätyttyä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alkoholi- ja alkoholijuomaverosta 29 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1471/1994) 9 §, sellaisena kuin se on laissa 1540/1995, seuraavasti:

9 §

Jos verovelvollinen esittää luotettavan selvityksen siitä, että olut on tuotettu oikeudellisesti ja taloudellisesti muista saman toimialan yrityksistä riippumattomassa yrityksessä, oluesta suoritettavaa alkoholijuomaveron perusveroa alennetaan:

1) 30 prosentilla, jos yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on enintään 200 000 litraa;

2) 20 prosentilla, jos yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on yli 200 000 mutta enintään 2 000 000 litraa;

3) 10 prosentilla, jos yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on yli 2 000 000 mutta enintään 5 500 000 litraa.

Oluen pakkaamista vähittäismyyntipäällykseen ei oteta huomioon laskettaessa 1 momentissa tarkoitettuja tuotantomääriä.

Jos kaksi 1 momentissa tarkoitettua yritystä tai useampi tällainen yritys harjoittaa keskenään tuotannollista tai toiminnallista yhteistyötä, sen ei katsota merkitsevän, että yritysten välillä on oikeudellinen tai taloudellinen riippuvuussuhde. Tuotannolliseksi ja toiminnalliseksi yhteistyöksi katsotaan oluen valmistuksessa tarvittavien raaka-aineiden ja tarvikkeiden hankinta sekä oluen pakkaaminen, markkinointi ja jakelu. Tätä momenttia sovellettaessa edellytyksenä kuitenkin on, että yritysten kalenterivuoden aikana tuottaman oluen yhteismäärä on enintään 5 500 000 litraa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 199 .

Lakia sovelletaan olueen, joka on luovutettu kulutukseen valtuutetun varastonpitäjän verottomasta varastosta taikka jonka rekisteröity tai rekisteröimätön elinkeinonharjoittaja on vastaanottanut lain tultua voimaan.

Helsingissä 7 päivänä toukokuuta 1997

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri A rja A lho

Laki

alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan alkoholi- ja alkoholijuomaverosta 29 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1471/1994) 9 §, sellaisena kuin se on laissa 1540/1995, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

9 §

Jos verovelvollinen esittää selvityksen, jonka mukaan olut on tuotettu *sellaisessa* oikeudellisesti ja taloudellisesti muista saman toimialan yrityksistä riippumattomassa yrityksessä, jonka vuosituotanto on enintään 1 000 000 litraa, alennetaan suoritettavaa alkoholijuomaveron perusveroa 20 prosentilla. Jos tällaisen yrityksen vuosituotanto on yli 1 000 000 litraa mutta enintään 5 500 000 litraa, vastaava alennus on 10 prosenttia.

Ehdotus

9 §

Jos verovelvollinen esittää *luotettavan* selvityksen siitä, että olut on tuotettu oikeudellisesti ja taloudellisesti muista saman toimialan yrityksistä riippumattomassa yrityksessä, *oluesta suoritettavaa* alkoholijuomaveron perusveroa alennetaan:

1) 30 prosentilla, jos yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on enintään 200 000 litraa;

2) 20 prosentilla, jos yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on yli 200 000 mutta enintään 2 000 000 litraa;

3) 10 prosentilla, jos yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on yli 2 000 000 mutta enintään 5 500 000 litraa.

Oluen pakkaamista vähittäismyyntipäällyksiin ei oteta huomioon laskettaessa 1 momentissa tarkoitettuja tuotantomääriä.

Jos kaksi 1 momentissa tarkoitettua yritystä tai useampi tällainen yritys harjoittaa keskenään tuotannollista tai toiminnallista yhteistyötä, sen ei katsota merkitsevän, että yritysten välillä on oikeudellinen tai taloudellinen riippuvuussuhde. Tuotannolliseksi ja toiminnalliseksi yhteistyöksi katsotaan oluen valmistuksessa tarvittavien raaka-aineiden ja tarvikkeiden hankinta sekä oluen pakkaaminen, markkinointi ja jakelu. Tätä momenttia sovellettaessa edellytyksenä kuitenkin on, että yritysten kalenterivuoden aikana tuottaman oluen yhteismäärä on enintään 5 500 000 litraa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Lakia sovelletaan olueen, joka on luovutettu kulutukseen valtuutetun varastonpitäjän verottomasta varastosta taikka jonka rekisteröity tai rekisteröimätön elinkeinonharjoittaja on vastaanottanut lain tultua voimaan.

